KRONIEK VAN TWEE HENGELOSE PAROCHIES

TER GELEGENHEID VAN DE VIERING VAN H.HART EN PAUS JOANNES SAMEN 100 JAAR
20 APRIL 2008

Kroniek van twee Hengelose Parochies

Ter gelegenheid van H.Hart en Paus Joannes 100 jaar samen

Voorwoord

Een zoektocht, die ik ter de voorbereiding op het jubileumfeest maakte, in de archieven van de H. Hartparochie en de Paus Joannesparochie, die sedert Januari 2003 als één parochiegemeenschap door het leven gaan, levert veel boeiende gegevens op.
Toch geeft het maar een zeer beperkt beeld van het katholieke leven in Hengelo Noord vanaf het begin van de tweede wereldoorlog.
We lezen in 'De Twentsche Post' op de dag van de Duitse inval op 10 mei 1940 de smeekbede van een bouwpastoor, die hoopt dat de dreiging stopt.

Dit boekje schetst in grote lijnen vooral de geschiedenis van de leidsmannen van beide kerken en maakt even een uitstapje naar de andere Hengelose katholieke kerken.

Het is daarmee een compact herinneringsboekje, met toch verrassende veel overzicht en data.

Ik ben lezers zeer erkentelijk voor correctie, aanvullend beeld, materiaal en data.
Mogelijk bieden die houvast voor een nieuwe veelomvattende inventarisatie van het Hengelo's kerkelijk leven vanaf de tweede helft van de 20e eeuw.
Van enkele archieffoto's heb ik de eigenaar niet kunnen achterhalen en dus geen toestemming voo publicatie kunnen vragen.

Het boekwerkje is ook op CD verkrijgbaar en bevat dan zeer veel meer beeldmateriaal van ook andere religieuze / spirituele plekken in onze stad.
De CD is per email te bestellen bij de samensteller.
Veel lees en kijkplezier gewenst.

Theo Morskate

20 april 2008

email: theomorskate@planet.nl

Heilig Hartkerk

1939 De weleerwaarde heer Sietze Bouwhuis kapelaan te Leeuwarden (1896 - 1963) krijgt van aartsbisschop De Jong op 19 december de bouwopdracht voor een vierde Hengelose Parochiekerk. Naast de St Lambertuskerk met 5200 parochianen en de St Ludgerus en O.L.Vrouwekerk met elk 3500 parochianen moet in de Wilbertbuurt een nieuwe kerk komen, om het groeiende aantal gelovigen goede zielzorg te kunnen geven.

1940 Vanaf 9 februari verschijnen in "De Twentsche Post" wekelijks berichten van de bouwpastoor over zijn met enkele guldens groeiende bouwkapitaal en zijn inzameltocht langs alle vooroorlogse straten van Hengelo.
Al meteen werd de angst voor de oorlog voelbaar. Op de eerste oorlogsdag 10 mei 1940 bidt hij nog om het spoedig verdwijnen van de oorlogsdreiging

1941 Op de hoek van de Weideweg en de Bornsestraat wordt een houten Cavalerie-paardenstal van 1938 uit legerplaats Oldebroek omgebouwd tot een noodkerk met 500 plaatsen.
Deken Weijenborg wijdt de kerk in op donderdag 24 april. Alfons Gaalman, die later als organist grote bekendheid verwerft, dirigeert het koor.

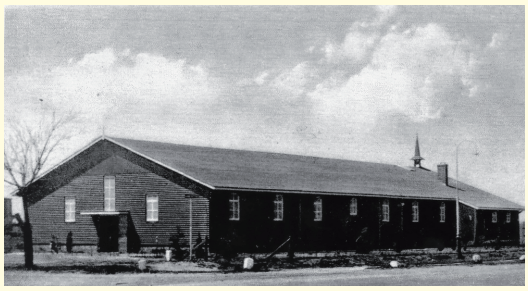

De eerste kapelaan van de H Hartkerk is in de oorlogsjaren Gerrit van Leer. Hij wordt na de oorlog opgevolgd door Gerrit Mentink.

Tot 1970 is Gerard Geertshuis 30 jaar lang koster van de H Hartkerk.

1948 Pastoor Bouwhuis vertrekt naar Arnhem

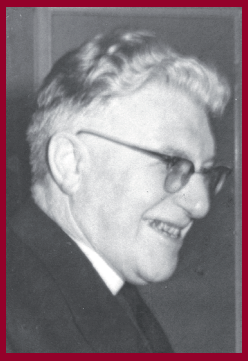

Bernard Benneker wordt als nieuwe bouwpastoor ingewijd op 16 januari.
Hij moet in de naoorlogse tijd moeizaam het geld bijeenbrengen voor de nieuwe kerk.
De locatie, oorspronkelijk bedacht op de hoek van de Uitslagweg en de Sloetsweg, is een stevig punt van discussie met collegakerken en de gemeente, die met wederopbouwplannen worstelt. De locatiekeuze aan de Bornsestraat is niet onomstreden.

1952 Kapelaan Koertshuis, alweer Gerrit geheten, treedt aan en maakt faam als adviseur van voetbalclub Achilles'12 en van de jeugdbeweging.

tekening Rinus Morsink

1956 De H. Hartkerk, naar een ontwerp van architect Jos Sluymer wordt op 2 februari in gebruik genomen door bouwpastoor Benneker.

1957 Kapelaan Koertshuis wordt Pastoor in Zeist en kapelaan Anton Niessink volgt hem op. Ook met een groot sporthart en maatschappelijk betrokken. Hij bouwt de onderkomens voor huisdieren achter de pastorie.

1959 Pastoor Benneker vertrekt op 16 oktober naar Deventer. Drs. W.Verhoeven, die moderator was van de school voor maatschappelijk werk in Hengelo, is gedurende een korte interimperiode de leidsman. Al in december wordt pastoor Theo de Kruif geïnstalleerd.

Hij wordt als zachtaardig gekenschetst, een bemoediger, geen manager.
Hij beschouwt het Vaticaans Pastoraal concillie 1963 -1965 als een mijlpaal.
Daar wordt de weg gebaand voor hedendaags vormen van geloofsbeleving en tegelijk respect gevraagd voor de waarden uit de traditie.

"De schat van het geloof is geen dood kapitaal, dat je veilig kunt begraven"

1965 Kapelaan Niessink wordt pastoor en kapelaan Arnold Rademaker komt.
De oude noodkerk, jaren gehuurd door de PTT, komt in 1969 weer beschikbaar en wordt als "de Weidehoek" een bekende ontmoetingsplek tot 1995.
Hier zetelt met kerkelijke zegen de Carnavalsvereniging " De Weidemennekes".

1970 Kapelaan Rademaker vertrekt naar Raalte.
De ontkerkelijking doet zijn intrede in ons land.
Een eerste samenwerkingsvorm van de H.Hartkerk met de O.L.Vrouwekerk en Paus Joanneskerk ontstaat.
Pastores worden op een eigen werkterrein in de drie parochies ingezet.
Pastor Ben Hövels doet in dit samenwerkingsverband zijn intrede

1974 Pater Wim Bossink (Carmoliet), tot dan nog als biologieleraar aan 'De Grundel' verbonden, komt definitief het pastorteam versterken

Pastor Theo de Kruif mei 1977
Pastor Wim Bossink
Uitgeverij Frans van der Werff

1977 Pastoor De Kruif is ziek en overlijdt op 16 oktober.
Op 1 maart wordt Wim Bossink als opvolger aangesteld.
Hij kiest voor de aanspreektitel "Pastor".
Naastenliefde krijgt gestalte door veel aandacht voor Armoede en Vrede.

Op 23 mei wordt voor het eerst uitgesproken dat alle Hengelose parochies samen op weg gaan. Het blijkt het begin van een 30 jaar lange weg die pas in 2007 definitief gestalte krijgt.

1987

De stedelijke ontwikkeling geeft een ontwerp voor 4 samenwerkingsclusters

Hengelo Noord:
Paus Joannes en Thabor

Hengelo Oost:
O.L.Vrouw en Raphaël/ Exodus

Centrum West:
Lambertus en H. Hart

Hengelo Zuid:
Ludgerus – Willibrord en Pius X

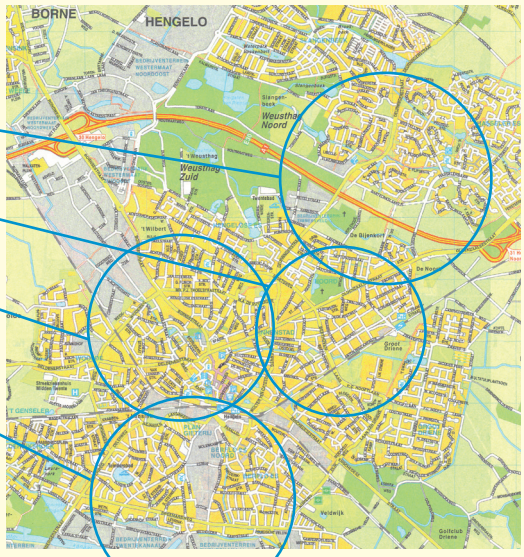

Het geeft veel strubbelingen die resulteren in een herschikking. Daarbij trekken in de praktijk de O.L.Vrouw en de Lambertuskerk samen op. De Raphaël/Exodusparochie sluit zich aan bij Hengelo Zuid. De Thaborparochie die in 1987 in de Hasseler Es een nieuwe katholieke kerk opende, nam de plaats in van de O.L.Vrouwekerk in de samenwerking met H. Hart en Paus Joannes.

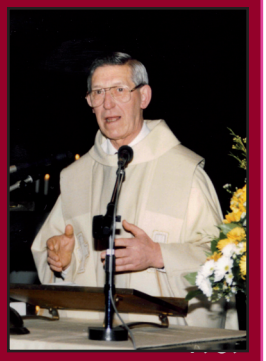

Pastor Bossink onderkent de waarde van grote betrokkenheid bij en verantwoordelijkheid van parochianen voor de kerkgemeenschap. Hij protesteert bij het bisdom tegen het herinvoeren van een verplicht priester-voorzitterschap

1992

De pastorale raad gaat van start en zet zich in voor pastorale dienstverlening

1993

10 januari: Afscheid Pastor Wim Bossink
7 maart: Installatie Ellie Roelink- Ottenschot als pastor. Zij wordt als eerste vrouwelijke voorganger in de H. Hart-parochie breed gewaardeerd. De formele samenwerking van H. Hart en de Joannes/Thaborparochie begint.
10 oktober: Pastor Jo Nibbelke wordt als pastoraal teamleider geïnstalleerd

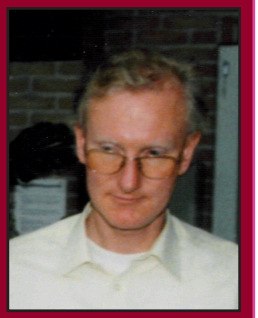

1996

Pastor Ludger Schüling volgt Ellie Roelink op. Zij gaat naar de Thaborparochie als opvolger van pastor Toon van der Jagt.

1998

Afscheid van pastor Jo Nibbelke.

2003

H. Hart en Paus Joannes gaan samen verder als één parochiefgemeenschap in de geheel vernieuwde Paus Joanneskerk.
19 Oktober afscheidsviering van de H.Hartkerk met pastor Schüling.

Paus Joanneskerk

1965

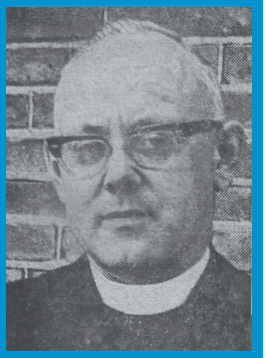

Kapelaan Sloot van de O.L.Vrouweparochie krijgt op 17 aug. een telefoontje van Mgr Hendriksen, hulpbisschop in het Aartsbisdom of hij beschikbaar is om een nieuwe parochie te stichten en daarvoor een kerk te bouwen in Hengelo Noord. Architekt Klaver krijgt op 15 dec. de opdracht een schetsplan te maken voor de achtste RK. kerk in Hengelo.
Als schutspatroon wordt de H. Johannes apostel en evangelist gekozen de naam wordt echter Paus Joanneskerk.

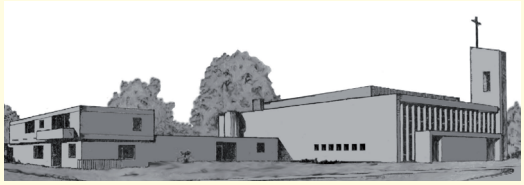

1966

Het bouwplan wordt op 9 december goedgekeurd. Bedrijven uit de buurt zorgen voor de bouw.
H.J. Krakers is de aannemer, steenfabriek Rientjes levert de handgevormde stenen.
De kozijnen zijn van timmerfabriek Hannink.
Grondaankoop, bouw en inrichting kosten fl 750.000,-

1967

Op Ariënsdag 8 februari wordt de eerste paal geheid
Kapelaan Sloot wordt op 1 april benoemd tot Pastoor. Hij kan precies 2 jaar na het eerste telefoontje uit Utrecht op 17 augustus: de vlag in top hijsen voor het pannenbier.
Hij is ook druk met de stichting van twee basisscholen, de J.F. Kennedyschool en de Mgr. Bekkersschool.
In de Twentsche Courant verschijnt wekelijks een overzicht van zijn fondsenwervingsactiviteiten in de Hengelose parochies. Bij de opening blijkt er door de parochianen ruim fl 155.000 gulden te zijn bijgedragen.

1968

10 januari: De eerste parochieraad wordt geïnstalleerd.
9 maart: Kardinaal Alfrink wijdt de nieuwe kerk in.
Pater Steeneker, korte tijd de eerste assistent van Pastoor Sloot wordt in september opgevolgd door Pater W. Bossink. Hij gaat naast zijn functie van biologieleraar aan 'De Grundel' in de weekends assisteren in de parochie.

Het Kleigat wordt de naam voor de Jeugdontmoetingsruimte die onder de pastorie van de kerk wordt geopend
De kerk heeft in december 648 gezinnen en 2628 parochianen

1970 Samenwerkingsverband Paus Joannes, H.Hart en O.L.Vrouwekerk ontstaat.
Pastor Ben Hövels doet zijn intrede

1976 Hengelo bouwt verder; De Hasseler Es groeit.
De eerste katholieke school 'De Schothorst' verschijnt.
Op 4 februari richt Pastor Sloot zich tot de katholieke inwoners met een welkomstbrief bij de Paus Joanneskerk.

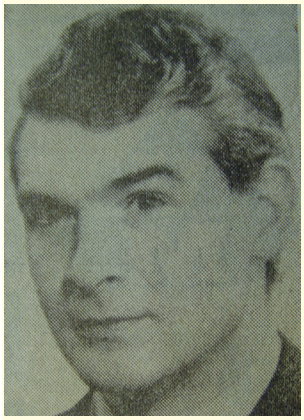

1978 Pastor Hövels 12½ jaar priester
Het Fatimakoor viert net als de kerk het 10-jarig bestaan.

1979 Pastor Hövels neemt afscheid en gaat naar Deventer.

1980 De kerkelijke vieringen voor de Hasseler Es vinden aanvankelijk plaats in Basisschool 't Eimink, die in 1978 haar poorten opende.
Op 12 mei krijgt de nieuwe parochie in Toon van der Jagt een eigen pastor.
De 1e Communie en Vormselvieringen van de Hasseler Es vinden in de Paus Joanneskerk plaats.
Het samenwerkingsverband krijgt verder versterking met de pastores Gert van der Bunt en Rinus van der Vegt.
Ook Pater Schikan blijkt regelmatig assistentie te verlenen en zorgt af en toe voor een vrij weekend voor Pastor Sloot.

1983 Kunstenaar Jan Kip uit Oldenzaal maakt 15 kruiswegstaties voor de kerk, t.g.v. het 15 jarig bestaan door de parochianen aangeboden.
Pastor Sloot ondergaat een netvliesoperatie aan zijn oog in het Radboudziekenhuis in Nijmegen.

1984 Mgr. Simonis wijdt de kruiswegstaties in.
De 15e statie, de opstanding verbeeldend, is een toevoeging door de kunstenaar.

1985 De woningen op de vuilstortlocatie Old Ruitenborgh worden gesloopt.
De pastorie op rand van de vuilstort blijft staan. Isolering van het gif en bewaking van het grondwater wordt als oplossing gekozen.
Het wordt wat leger rond de kerk.
Ook in de Paus Joanneskerk wordt het moeilijker de financiën op orde te houden bij afnemende kerkdeelname.

1986 Het orgel is grondig gerestaureerd en heeft een nieuwe plek in de kerk gekregen
De samenwerkingsstructuur voor Hengelo is een stevig discussiepunt en knelpunt voor het oplossen van groeiende personele nood.

1987 Kardinaal Simonis wijdt op 27 september de nieuwe Thaborkerk in.
Pater Henk Erinkveld is als priester beschikbaar.

1988 In de Paus JoanneskerJesus wordt t.g.v. het 20 jarig bestaan de Rockopera 'Jesus Christ Superstar' o.l.v. Rinus Luttikhuis (Wesseltjes) uitgevoerd.
17 April: De eerste Hengelose Kerkendag van alle grote kerkgenootschappen in het Twickelcollege krijgt een grote toeloop.
Kardinaal Simonis haalt voor het eerst Poolse priesters naar Nederland om het grote tekort aan te vullen.

1988 Een fusie tussen de kerken van Hengelo Noord zit er nog niet in.
Verder samenwerken is het devies.
Pastor Sloot viert in oktober zijn 65e verjaardag

1989 De pastoor moet weer voorzitter van de parochie worden.
Pastoor Sloot kondigt zijn afscheid aan per 1 augustus
3 september: Afscheidsviering met Deken Jansman.
1 december: Pastor Jan te Molder verruilt het Dekenaat in Zwolle voor de rol van dubbelpastor-deservitor bij de Paus Joannes-kerk en de Thaborkerk.

1990 Start van gezamenlijke Joannes-Thabor parochieraad
23 juli: Als emeritus viert Pastor Sloot zijn 40 jarig ambtsjubileum.

1998 Pastor te Molder vertrekt naar De Steeg.
Begin van een 4 jarige interimperiode

2002 Pastor Jack van den Dungen komt.
Op 2 juni gaat hij voor in zijn eerste Eucharistieviering.

2003 1 januari: H.Hart en Paus Joannes samen verder als één parochiegemeenschap
19 oktober: Afscheidsviering van de H. Hartkerk met pastor Ludger Schüling.
26 oktober: De eerste gezamenlijke viering in de geheel vernieuwde Joanneskerk.

2006 Pastor van den Dungen vertrekt naar De Steeg.

2007 Pastor Rafal Golianek en pastoraal medewerker Niek Nijhuis komen in Hengelo en krijgen de H. Hart/Paus Joannesparochie als aandachtsparochie.

2008 De Paus Joanneskerk bestaat 40 jaar, de H.Hartkerk is inclusief de noodkerk 62 jaar in gebruik geweest.

Samen ruim 100 jaar Hengelose kerkgeschiedenis.

Hengelo's Pastores

Heilig Hart

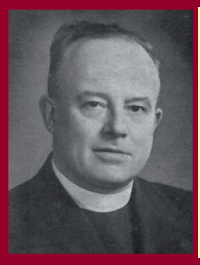

S. Bouwhuis 1941-1948
- G. van Leer
- G. Mensink

B. Benneker 1948-1959
- G. Koertshuis

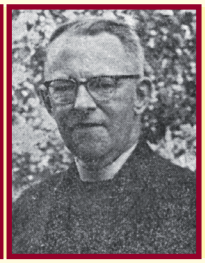

W. Verhoeven 1959
- A. Niessink

Th. de Kruif 1959-1977
- A. Rademaker

W. Bossink 1977-1993

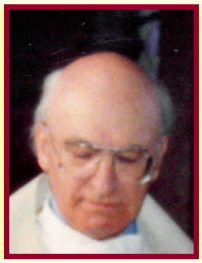

J. Nibbelke 1993-1998
- E. Roelink 1993-1996

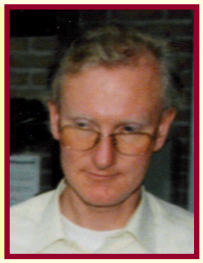

- L. Schüling 1996-2003

Paus Joannes

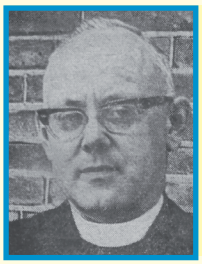

J. Sloot 1968-1989
- B. Hövels

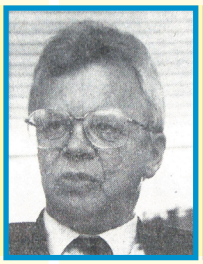

J. te Molder 1989-1998

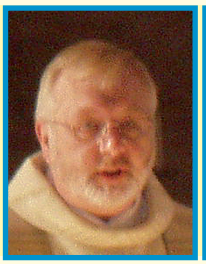

J. v.d. Dungen 2002-2006

R. Golianek 2007-2008
- N. Nijhuis

Pastoors/Dekens van St. Lambertus en Hengelo

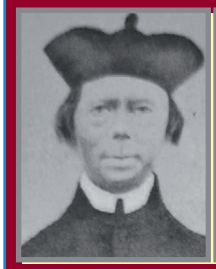

Lohuis 1841-1874

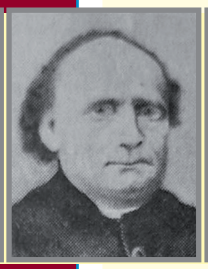

Tasset 1874-1875

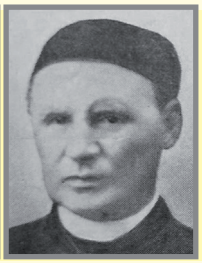

Beernink 1875-1906

Meijer 1906-1920

Weijenborgh 1920-1956
Ydema 1956-1958

Mulders 1958-1977

Lesscher 1977-
Smits

Ludgerus

van Rossum 1912
Pieper 1940
Sandkuyl 1960

O.L. Vrouw

Immens 1927-1961
Raken 1961
Brenninkmeijer 1970
van Hal

Pius X

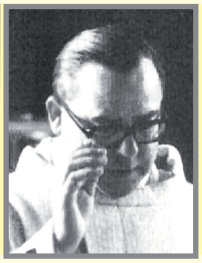

Bongerts 1959
Span 1965
v.d. Wurff 1992

Raphaël-Exodus

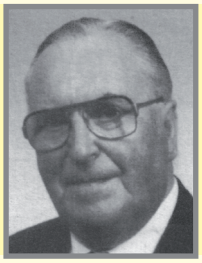

De Meij 1959
Lenferink 1972-1978

Willibrord

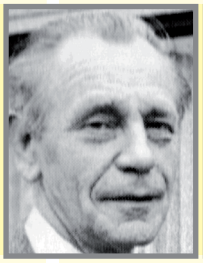

Teuben 1965
Zegger 1973-1991

Thabor

Erinkveld 1987-1988
v.d. Jagt 1986-1996
-Roelink-O 1996-2004

Moeder Theresa

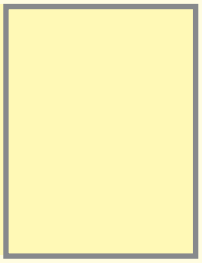

Weghorst 1998

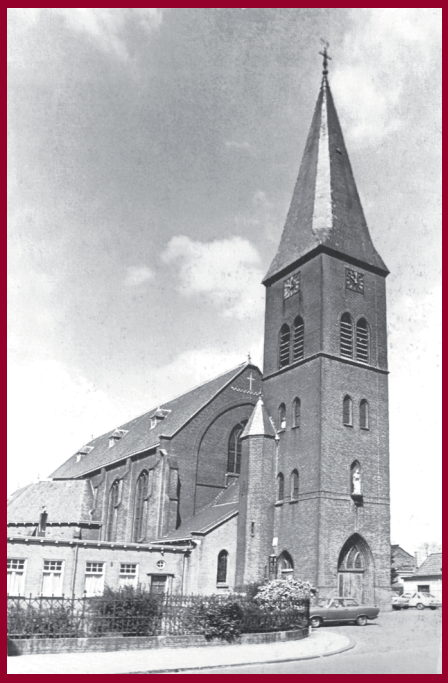

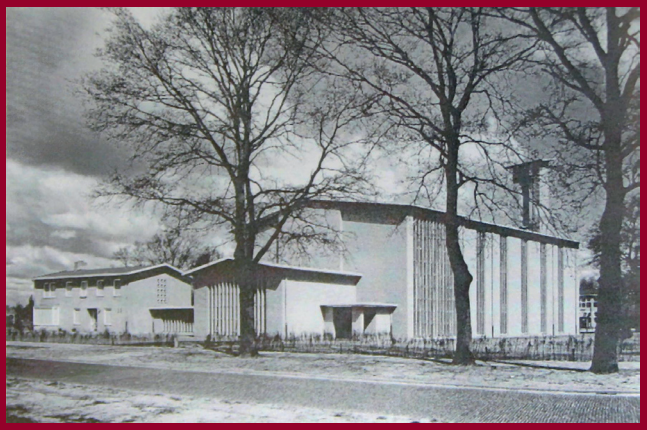

MOEDER TERESAKERK